

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕ - ๑๘/๒๕๕๖ พลเอกสมเจตน์ บุญถนอม กับคณะ ที่ ๑ ผู้ร้อง
นายวิรัตน์ กัลยาศิริ ที่ ๒
นายสาย กังกเวทิน กับคณะ ที่ ๓
นายพีระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค กับคณะ ที่ ๔
ประธานรัฐสภา ที่ ๑ ผู้ถูกร้อง
รองประธานรัฐสภา ที่ ๒
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ที่ ๓ ถึงที่ ๓๑๒

รธน. มาตรา ๓ วรรคสอง มาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๒๒ มาตรา ๑๒๓ มาตรา ๑๒๕ วรรคหนึ่ง
และวรรคสอง มาตรา ๑๒๖ วรรคสาม และมาตรา ๒๙๑ (๑) วรรคหนึ่ง
ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช

การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญที่แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เนื่องจาก (๑) ร่างรัฐธรรมนูญที่ใช้ในการพิจารณาร่วมกันของรัฐสภาในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการเป็นคณะฉบับที่ที่มีการยื่นญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมโดยไม่ปรากฏว่ามีสมาชิกรัฐสภาร่วมลงชื่อเสนอญัตติแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่จัดทำขึ้นใหม่ เป็นไปโดยมิชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๑ (๑) วรรคหนึ่ง (๒) การกำหนดวันแปรญัตติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง และมาตรา ๑๒๕ วรรคหนึ่งและวรรคสอง เนื่องจากที่ประชุมลงมติกำหนดเวลาแปรญัตติ ๑๕ วัน แต่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ให้เริ่มต้นนับระยะเวลาย้อนหลังไปตั้งแต่วันที่พิจารณารับหลักการในวาระที่หนึ่ง ทำให้สมาชิกวุฒิสภาเหลือระยะเวลาเสนอคำแปรญัตติเพียง ๑ วัน (๓) วิธีแสดงตนและลงมติไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๒ มาตรา ๑๒๓ และมาตรา ๑๒๖ วรรคสาม เนื่องจากมีสมาชิกวุฒิสภาบางรายใช้บัตรแสดงตนและออกเสียงลงคะแนนแทนสมาชิกวุฒิสภารายอื่น

สำหรับการแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาของร่างรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับคุณสมบัติของสมาชิกวุฒิสภาและที่มาของสมาชิกวุฒิสภา และการกำหนดให้ตรากฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญโดยไม่ต้องส่งร่างให้ศาลรัฐธรรมนูญตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญก่อนตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๑ เป็นการทำลายลักษณะและสาระสำคัญของระบบสองสภา ขัดกับหลักการดุลและคานอำนาจอันเป็นหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ปราศจากการตรวจสอบ มีเนื้อความที่เป็นสาระสำคัญขัดแย้งต่อหลักการพื้นฐานและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งหมดจึงเป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการที่มีได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ผ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง

ย่อโดย นางสาวศัลยา ชาญศรีสมุทร
นักวิชาการคดีรัฐธรรมนูญชำนาญการ

นายสุภัทร แสงประดับ
ผู้อำนวยการกลุ่มงานคดี ๕

นางศรัณยา วีระกรพานิช
ผู้อำนวยการสำนักคดี ๓

นางสาวร่มปรางค์ สวมประคำ
ผู้เชี่ยวชาญด้านคดี

หมายเหตุ

- มาตรา ๖๘ วรรคหนึ่งและมาตรา ๑๔๑ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐